

SXEDIO.F93

1.5.1953: ΟΙ ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΖΥΜΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΚΩΜΟΠΟΛΕΙΣ ΛΑΠΗΘΟ, ΚΑΡΑΒΑ, ΛΕΥΚΟΝΟΙΚΟ, ΛΕΥΚΑΡΑ, ΑΚΑΝΘΟΥ, ΑΘΗΑΙΝΟΥ ΚΑΙ ΚΥΘΡΑΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ **1953**

Ενώ πλησίαζαν οι ημέρες διεξαγωγής των δημοτικών εκλογών του **1953** (οι εκλογές έγιναν σε διαφορετικές ημερομηνίες) η διάσπαση μεταξύ των δύο παρατάξεων Αριστεράς και Δεξιάς έφθανε στο κατακόρυφο ακόμα και στις κωμοπόλεις-πέραν των πόλεων- με τις οποίες άρχισαν οι εκλογές.

Το ΑΚΕΛ είχε καταφέρει να επιτύχει τη συνεργασία που επιδίωκε μόνο στην Πόλη Χρυσοχούς.

Δήμαχος στην Πόλη Χρυσοχούς ήταν ο Παύλος Γεωργίου της Δεξιάς, ο οποίος όταν ρωτήθηκε στις **13** Μαρτίου από συντάκτη της εφημερίδας "Νέος Δημοκράτης" οργάνου του ΑΚΕΛ αν θα κατερχόταν στις εκλογές, αλλά και για το πρόγραμμα του ΑΚΕΛ απάντησε:

"Επιβάλλεται η ενότητα και η εθνική συνεργασία του λαού και αυτό μπορεί να αρχίσει με την ευκαιρία των δημοτικών εκλογών και βρίσκω πως οι προτάσεις του ΑΚΕΛ δίνουν βάση συζήτησης για να επιτευχθεί η συνεργασία".

Παρ' όλον τούτο όμως ο Παύλος Γεωργίου πρόσθεσε ότι τον τελευταίο λόγο θα είχε η Εθναρχία πάνω στο θέμα αυτό, της οποίας οι προθέσεις, ωστόσο, δεν γνώστηκαν παρά πολύ αργότερα και αποκλειόταν κάθε συνεργασία με την Αριστερά.

Ο Γεωργίου δέχθηκε τελικά τη συνεργασία του ΑΚΕΛ και οι δυο πλευρές σχημάτισαν στην κωμόπολη Παγκομματικό Συνδυασμό, ο οποίος ήταν και ο μόνος που σχηματίστηκε, πράγμα που εξασφάλιζε σίγουρη εκλογή.

Από το συμβιβασμό ο Δήμαρχος μαζί με δυο Συμβούλους θα ανήκαν στη Δεξιά ενώ ο αντιδήμαρχος θα ανήκε στην Αριστερά.

Ευθύς μετά τον καταρτισμό του συνδυασμού που επιτεύχθηκε την τελευταία στιγμή πριν από την υποβολή των υποψηφιοτήτων δόθηκε στη δημοσιότητα διακήρυξη του με την οποία τονιζόταν ότι ανεξάρτητα από πολιτικές, κοινωνικές και ιδεολογικές αντιλήψεις, θα συνέχιζαν τον αδιάλλακτο και ενιαίο αγώνα.

Αναφερόταν στη διακήρυξη:

"Συνδημότες,

Εκτελούντες ένα καθήκον προς την κωμόπολη μας και τους συνδημότες μας και για ν' αποφύγουμε τη διάσπαση του λαού και την όξυνση των κομματικών παθών, καταστάσεων καταστροφικών και για την καθημερινή μας ζωή, αλλά κυριώτερα για τον εθνικό μας αγώνα, υποβάλλομεν στην κρίση σας, σε γενικές γραμμές το πρόγραμμα και τις αρχές, σύμφωνα με τις οποίες θα προωθήσουμε τα συμφέροντα των συνδημοτών μας και τα δημοτικά μας πράγματα και πάνω στις οποίες θα στηριχθούμε για να υπηρετήσουμε το δήμο μας. Εάν τύχουμε, καθώς ελπίζουμε ομόφωνα της θέλησης του λαού Πόλεως-Προδρομίου, αποφασίσαμε να προσφέρουμε σαν οι εκλεγμένοι δημοτικοί άρχοντες της κωμόπολης μας κατά την ερχόμενη τετραετία τις υπηρεσίες μας προς όλους εσάς.

Ο Δήμαρχος και το δημοτικό συμβούλιο σας με σύμπνοια και συνεργασία, ανεξαρτήτως πολιτικών, κοινωνικών και ιδεολογικών αντιλήψεων, σας βεβαιούμε με τη μεγαλύτερη ειλικρίνεια ότι θα είμαστε προσηλωμένοι σ' ένα αδιάλλακτο και ενιαίο εθνικό αγώνα.

Η θέληση όλου του ελληνικού κυπριακού λαού που εκφράστηκε πανηγυρικά κατά το ενωτικό δημοψήφισμα της 15ης του Γεννάρη 1950 υποδεικνύει πως ο εθνικός μας αγώνας τότε μόνο θα τελεσφορήσει αν ενωμένος ο λαός, άρχεται από ιδεολογικές αρχές και πεποιθήσεις προωθεί την εκπλήρωση του προαιωνίου πόθου για την Ένωση της ελληνικής μας Κύπρου με τη μητέρα Ελλάδα χωρίς όρους, χωρίς κανένα αντάλλαγμα και χωρίς την παροχή οιασδήποτε πολεμικής βάσης προς οιαδήποτε ξένη δύναμη.

Για την εκπλήρωση του σκοπού τούτου, την εφαρμογή δηλαδή ενός ενωτικού προγράμματος που να εκφράζει την ενιαία πάλη του ελληνικού Κυπριακού λαού, για Ένωση χωρίς ανταλλάγματα, θα εργασθούμε μ' όλες μας τις δυνάμεις και θα υποδεχτούμε κατά συνέπεια με ευγνωμοσύνη κάθε βοήθεια για την επιτυχία της Ένωσης μας με τη μητέρα πατρίδα, από οιοσδήποτε χείρες.

Καταδικάζουμε επίσης και θα εργασθούμε με συνέπεια για την κατάργηση κάθε νόμου, που περιορίζει την ελευθερία του ατόμου και του πολίτη με διάφορες μορφές.

Ο Δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο θα εξυπηρετώσι ισότιμα και με την ίδια προθυμία κάθε συνδημότη για οιοδήποτε ζήτημα του άσχετα αν αυτός ανήκει στην τούρκικη ή άλλη μειονότητα και άσχετα προς τις πολιτικές, κοινωνικές και ιδεολογικές του αντιλήψεις που αναγνωρίζουμε πως ο καθένας δικαιούται να πρεσβεύει".

Τον σχηματισμό του συνδυασμού ανακοίνωσε με πηχυαίους τίτλους η εφημερίδα της Αριστεράς "Νέος Δημοκράτης" σαν παράδειγμα προς μίμηση την **1 Μαΐου 1953**: "Το ηφαίστειο της παλλαϊκής παγκύπριας θέλησης για παλλαϊκή ενότητα, για ενιαίο αδιάλλακτο απελευθερωτικό αγώνα για παγκομματικούς συνδυασμούς ενόψει των επικειμένων δημ. εκλογών που πρέπει να υποταχθούν στην εθνική ενωτική πολιτική του λαού μας, εξερράγη χθες στην πρωτοπόρα κυπριακή κωμόπολη της Πόλης Χρυσοχούς. Κι' από την έκρηξη που βγήκε πατριωτικός παγκομματικός συνδυασμός μέσα σε απερίγραπτες πανηγυρικές εκδηλώσεις του λαού της κωμόπολης, κι' εξεπέμφθηκε πατριωτικώτατο το εγερτήριο σάλπισμα προς τις πόλεις και τις κωμοπόλεις όλης της Κύπρου. Το εγερτήριο σάλπισμα κι' η προσταγή της υποδειγματικής απόφασης που πήρε η πρωτοπόρα Πόλη Χρυσοχούς, απόφαση που της δίνει τιμητικώτατη θέση στις σελίδες της Ιστορίας του εθνικο- απελευθερωτικού μας αγώνα. Η Πόλη Χρυσοχούς πήρε από χθες στο χέρι το ακαταμάχητο όπλο της ενότητας φωτεινό παράδειγμα για όλες τις πόλεις και

τις κωμοπόλεις της Κύπρου, το όπλο της ενότητας που εγγυάται ραγδαία προώθηση στον εθνικοαπελευθερωτικό μας αγώνα και σ' όλους τους άλλους λαϊκούς αγώνες.

Ο λαός της πρωτοπόρας κωμόπολης μας, της Πόλης Χρυσοχούς έδωσε τα χέρια, παραμέρισε τις μικροδιαφορές του και σήκωσε ψηλά την παγκέρα της συμφιλίωσης. Ο λαός της κωμόπολης έσπασε τα δεσμά που τον κρατούσαν διασπασμένο και πραγματοποίησε την ενότητα.

Και έτσι ενώ μένος ο λαός δίνει όρκο να παλαίψει προς μια κατεύθυνση, προς ένα σκοπό: ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΑΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

Από σήμερα κιόλας στο Δημαρχείο της Πόλης Χρυσοχούς διαφεντεύει ο λαός ενωμένος. Το Δημαρχείο της Πόλης Χρυσοχούς μετατράπηκε από σήμερα σε προπύργιο του Εθνικού μας Αγώνα, έπαψε ν' αποτελεί θέμα προστριβών, φιλοδοξιών και έγινε το ΑΠΟΡΘΗΤΟΝ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ.

Η Πολη Χρυσοχούς έδωσε το παράδειγμα. Εδωσε το εγερτήριο σάλπισμα. Υπάρχει ακόμη καιρός για ν' ακολουθηθεί το ίδιο παράδειγμα και σ' όλες τις άλλες πόλεις και κωμοπόλεις. Όλες οι πόλεις και κωμοπόλεις της Κύπρου ας ακολουθήσουν την ηρωϊκήν Πόλη Χρυσοχούς. Και τότε όλη η Κύπρος θα μετατραπεί σε ΑΠΟΡΘΗΤΟ ΦΡΟΥΡΙΟ, ΟΛΗ Η ΚΥΠΡΟΣ θα πάρει στα χέρια της το ακατανίκητο όπλο, το όπλο της ΕΝΟΤΗΤΑΣ που με βάση αυτό, ο εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας του λαού μας θα θριαμβεύσει αναμφισβήτητα και θα χαρεί ο λαός μας την πολυπόθητη τη ΛΕΥΤΕΡΙΑ".

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗ ΛΑΠΗΘΟ

Στη Λάπηθο σίγουρος νικητής θεωρείτο ο γιατρός-Δήμαρχος Φειδίας Παρασκευαΐδης που ανήκε στη Δεξιά. Σύμφωνα με την εφημερίδα του Δέρβη "Εθνος" (21.4.53) η Αριστερά προσήγγισε τον Παρασκευαΐδη, ο οποίος απέρριψε αμέσως πρόταση για συνεργασία.

Αργότερα απεθύνθηκε στον Πρόεδρο της

Σχολικής Εφορείας και όταν και αυτός απέρριψε την πρόταση απευθύνθηκε στο Σάββα Χριστοφίδη.

Όταν και ο τρίτος ακολούθησε το παράδειγμα των άλλων δυο απευθύνθηκαν στον πρώην Δήμαρχο της Αριστεράς Οδυσσέα Ελληνόπουλο, ο οποίος απορρίπτοντας κι' αυτός με τη σειρά του την πρόταση προέβλεψε νίκη του Παρασκευαΐδη και εισηγήθη όπως η Αριστερά υποβάλει τέσσερις υποψηφιότητες απλώς και μόνο για να μη εκλεγεί αμαχητί ο Φφειδίας Παρασκευαΐδης.

Στις **23** έγινε στο οίκημα της Ελεύθερης Πολιτικής Οργάνωσης Λαπήθου, ΕΠΟΛ, συγκέντρωση της Δεξιάς, η οποία και ενέκρινε ομόφωνα την υποψηφιότητα του Παρασκευαΐδη, ο οποίος σχημάτισε Συνδυασμό με την ονομασία Λαϊκός Συνδυασμός, με υποψήφιο αντιδήμαρχο του το Μελέη Πουλλή.

Ο Πουλλής, όπως και τα άλλα μέλη του συνδυασμού ήταν οι ίδιοι που είχαν εκλεγεί στις προηγούμενες εκλογές.

Ο Φφειδίας Παρασκευαΐδης σε συνέντευξη του στο Γλαύκο Παναγιώτου που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα "Εθνος" στις **23** Απριλίου **1953** επέκρινε τον προηγούμενο δήμαρχο ότι είχε αφήσει ζημιές στο δημαρχείο το **1949** σαν είχε αναλάβει ο ίδιος.

"Ουδεμία οικονομική πολιτική υπήρχε (προηγούμενως). Αρκεί μόνον να λεχθή προς διαπίστωσιν της τριαύτης ελλείψεως ότι από επισήμους εκθέσεις συνάγεται ότι η όλη οικονομική πολιτική πίστις του δημαρχείου ανήρχετο κατά το **1948** σε **87** λίρες, κατά δε τον Ιούνιο του **1949**, ότε ανέλαβε καθήκοντα το παρόν δημοτικόν συμβούλιον, εύρε μόνον παθητικόν και εκκρεμείς απλήρωτους λογαριασμούς. Σήμερον εξετελέσθησαν κοινωφελή έργα μεγίστης αξίας και παρέχεται εις τον Δήμον ευρύτατον οικονομικόν περιθώριον".

Ένα από τα πρώτα έργα του Παρασκευαΐδη ήταν η δημιουργία Κεντρικής Πλατείας και η τοποθέτηση του Ηρώου στη μνήμη των αγωνιστών της ελληνικής ελευθερίας.

Η Αριστερά δεν σχημάτισε συνδυασμό για τις

εκλογές, αλλά κατήλθαν τέσσερα μέλη της, ως ανεξάρτητοι, όπως είχε εισηγηθεί ο Ελληνόπουλος. Αυτοί ήταν οι Δήμος Καλλιιάδης, Χριστόφορος Ποδήλατος, Διονύσιος Καρατζιάς και Μιλτιάδης Κουννάπης.

Ο Φειδίας Παρασκευαΐδης οργάνωσε την πρώτη προεκλογική συγκέντρωση του συνδυασμού του, που ονομάστηκε Εθνικός Λαϊκός Συνδυασμός, στις 3 Μαΐου, παραμονή της υποβολής των υποψηφιοτήτων για την κωμόπολη.

Στην ομιλία του επιτέθηκε εναντίον της Αριστεράς και είπε ότι από της ανόδου του ο Δήμος έπαυσε να είναι κομμουνστικοκρατούμενος.

Πρόσθεσε:

"Από των πρώτων ημερών της δημαρχείας μου, η ελληνική σημαία κοσμεί το Δημοτικόν σας Μέγαρον και εις τα Ελληνικά δημοτικά σχολεία της Λαπήθου, παρά πάσαν απαγόρευσιν, κυματίζει υπερηφάνως η γαλανόλευκος.

Εάν θέλετε να μη την βεβηλώνουν τυχόν ακάθαρτοι χείρες, εμπιστευθήτε και πάλιν εις εμέ την εθνικήν σας εκπροσώπησιν και να είσαστε βέβαιοι ότι ουδέποτε θα υποσταλή η ενωτική μας Σημαία.

Και εάν αι χείρες μου δεν είναι στιβαραί, η ψυχή μου όμως θα την οδηγήση από αγώνος εις αγώνα και από εθνικής κορυφής εις εθνικήν κορυφήν μέχρις ότου ανατείλη ο ήλιος της σκλαβωμένης μας Κύπρου και να εορτάσωμεν την Ενωσιν μας με την ελευθεραν Πατρίδα μας Ελλάδα"

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΟΝ ΚΑΡΑΒΑ

Στον Καραβά τα πράγματα ήταν εντελώς διαφορετικά. Δήμαρχος της κωμόπολης ήταν ο Λοΐζος Κ. Ψαθάς που ανήκε στη Δεξιά. Ο Ψαθάς, όμως, για προσωπικούς και άλλους λόγους δεν κατερχόταν ξανά στην πολιτική και σε σύσκεψη που έγινε στις 28 Απριλίου στο οίκημα της Ένωσης Νέων Καραβά, υπό την προεδρία του καθηγητή Λεωνίδα Πάσιου, αποφασίστηκε

όπως του συνδυασμού ηγηθεί ο πρώην δήμαχος Γεώργιος Χατζηγηγορίου.

Για την ετοιμασία του συνδυασμού ορίστηκε επιτροπή από τον ίδιο το Χατζηγηγορίου και τους Ε. Ιωαννίδη, Δ. Πετρίδη, Γ. Στ. Νικήτα, Π. Χριστοδουλίδη, Στ. Κ. Χατζηλούκα, Ι. Πολυκάρπου, Χ. Ασπρή, Β. Μανώλη και Φ. Χατζηδαμιανού.

Η Αριστερά έκαμε μια προσπάθεια να συνεργαστεί με τον πρώην δήμαρχο Ψαθά, τον οποίο και προσήγγισε και στις 2 Μαΐου έγινε συγκέντρωση υπό την προεδρία του όπως ανήγγειλε ο "Νέος Δημοκράτης".

Στη σύσκεψη μίλησε ο Μ. Νικόλας, στέλεχος της Αριστεράς που είπε:

"Φέτος αντίθετα με τις προηγούμενες δημοτικές εκλογές, ο Καραβάς κατεβαίνει με το σύνθημα και κάτω από τη σημαία της ενότητας".

Αυτό που εννοούσε ο Νικόλα ήταν ότι η Αριστερά δεν είχε καταφέρει να επιτύχει συνεργασία με τη Δεξιά και θα υποστήριζε ένα από τους δυο συνδυασμούς της Δεξιάς που είχαν στο μεταξύ σχηματισθεί, έπειτα από την αποτυχία για κοινό υποψήφιο.

Τον ένα συνδυασμό αποτελούσαν οι Γ. Χατζηγηγορίου, Ε. Π. Πετρίδης, Ε. Κ. Ιωαννίδης, Κ. Τζύργκου, Γρ. Καλλιιάδης, Γ. Ι. Κοζάκος, Ν. Διγενής και Ι. Κ. Μορίδης.

Τον άλλο συνδυασμό αποτελούσαν οι Παναγιώτης Ν. Καλαβάς, Λεωνίδα Καλαβάς, Παύλος Θρασυβούλου, Δημήτρης Χατζηκώστας, Σταύρος Γ. Τσιακούρης, Χαράλαμπος Τσιρίπιλλος, Φραντζέσκος Κ. Χατζηφραντζέσκου και Ανδρέας Μακαρίου Ξενή.

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΟ ΛΕΥΚΟΝΟΙΚΟ

Στο Λευκόνοικο κυριαρχούσε και πάλι η Δεξιά και έτσι δεν υπήρχε περίπτωση η Δεξιά να αποδεχτεί συνεργασία με την Αριστερά.

Του συνδυασμού της Δεξιάς ηγείτο ο Δήμαρχος Λούκας Γρηγορίου με τους Χρυσόστομο Σούγλη, Μάρκο

Σπανό, Μιχαήλ Καμιντζή, Σταύρο Σιήκα και Μιχαήλ Σπύρου.

Η αποτυχία της Αριστεράς για εκλογική σύμπραξη και κοινό συνδυασμό την οδήγησε να εξαπολύει κατηγορίες εναντίον της Δεξιάς.

Έτσι κατηγορήσε τους υποψηφίους της Δεξιάς ως ενόχους, γιατί δεν είχαν αποδεχθεί πρόταση "για συνεργασία και σχηματισμό παγκομματικού συνδυασμού".

Η Αριστερά σχημάτισε τελικά δικό της συνδυασμό με επικεφαλής το Σωτήρη Χατζηκακού, ως υποψήφιο Δήμαρχο και με υποψηφίους συμβούλους τους Αθανάση Λ. Παπαπέτρου, Α. Τσιαλή, Π. Σοφοφοκλέους και Π. Πιστόλα.

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΑ ΛΕΥΚΑΡΑ

Στα Λεύκαρα επαναλαμβανόταν εκείνο των προηγούμενων εκλογών του **1949**: Δυο συνδυασμοί και πάλι της Δεξιάς.

Του πρώτου ηγείτο ο Σινόδωρος Σινοδώρου με τους Θ. Κραμβίδα, Κ. Ορρού, Χ. Παπαλοΐζου, Ν. Ηλιάδη, Κ. Μακρυγιάννη, Χρ. Χατζηγιώσηφ και Γ. Σώσειλου.

Του άλλου ηγείτο ο Δήμαρχος Λοΐζος Χρ. Λοΐζου με τους Μ. Γερόλεμο, Λ. Κουννά, Χρ. Αχιλλεούδη, Α. Προκόπη, Χρ. Ρουσουδιού, Μ. Κορέττη και Γ. Παλλούρη.

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΚΑΝΘΟΥ

Στην Ακανθού η Αριστερά είχε πολύ ελάχιστους ψήφους και εφάρμοσε κι' εδώ την ίδια τακτική με τις προηγούμενες εκλογές: Δεν έβαλε υποψηφιότητες γιατί γνώριζε εκ των προτέρων το αποτέλεσμα.

Ομως η Δεξιά παρουσιάστηκε και εδώ διασπασμένη και υπέβαλαν τελικά υποψηφιότητα οι ακόλουθοι: Γεώργιος Γεωργίου, Σάββας Γιωρκή Χατζησάββας, Αντώνης Γιωρκή Κατσαντώνης, Γεώργιος Χατζησταυρή Πουρκουρή, Μιχαήλ Χατζησίμου, Νικόλας Γ. Παπανικόλας, Σωτήρης Χριστοδούλου, Παπαμιχαήλ

Νικόλας, Α. Κάννας, Σωτήρης Χατζηκυριάκου Μυλωνά, Μιχαήλ Γ. Σιτανάρης, Κυριάκος Χατζησωτήρης και Σωτήρης Χατζηκώστας.

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΘΡΑΙΑ ΚΑΙ ΑΘΑΙΝΟΥ

Κοινό υποψήφιο δεν κατόρθωσαν να επιτύχουν ούτε οι κάτοικοι της Κυθραίας και οι δυο παρατάξεις κατέβηκαν με ξεχωριστούς συνδυασμούς.

Της Δεξιάς ηγείτο ο Αντώνης Λεμονοφίδης, Γραμματέας της Συνεργατικής και της Αριστεράς ο γιατρός Γ. Κυριάκου.

Τα ίδια συνέβησαν και στην Αθαινού με αποτέλεσμα να διεκδικήσουν τις εκλογές δυο συνδυασμοί και από τις δυο παρατάξεις.

Της Δεξιάς ηγείτο ο Δήμαχος Π. Κουμενής και της Αριστεράς ο Μιχαήλ Πένταυκας.

Όπως αποκάλυπτε η εφημερίδα του ΑΚΕΛ "Νέος Δημοκράτης" η επίτευξη συνδυασμού συνεργασίας των δυο παρατάξεων απέτυχε έπειτα από απειλητική επιστολή που στάληκε στο Γιάννη Π. Μαμμούς, γαμβρό του Γ. Γ. της ΠΕΚ Χαρίδημου Χατζηχάρου, που προτίθετο να ηγηθεί ενός τέτοιου συνδυασμού.